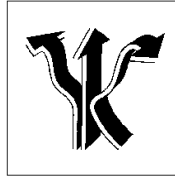

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ
“ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ”
(для бакалаврів)**

КИЇВ - 2018

Підготовлено доктором наук в галузі психології, кандидатом психологічних наук, професором Туриніною О.Л.

Затверджено на засіданні кафедри психології
(протокол № 1 від 27.08.2018)

Затверджено науково-методичною комісією кафедри психології (протокол №1 від 7.09.2018)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин і соціальних наук.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Педагогічна психологія”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Педагогічна психологія” є нормативною при цільовій підготовці фахівців рівня бакалавра в галузі педагогіки і входить до циклу педагогічних та психологічних дисциплін, що вивчаються майбутніми педагогами. Загальним напрямом цієї дисципліни є підготовка студентів до такого виконання обов’язків викладача, що відповідало б вимогам сучасної педагогіки та психології.

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх педагогів систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм адекватно і ефективно використовувати одержані знання при реалізації діяльності викладача.

У підсумку студент повинен:

Знати:

- психологічні аспекти освітньої діяльності;
- психологічні засади педагогічної та учбової діяльності;
- психологічні особливості учнів та педагогів;
- психологічні характеристики учбово-педагогічної взаємодії та спілкування;
- психологічні характеристики професійної освіти;
- психологічні засади виховання учнів.

Вміти:

- визначати механізми та закономірності засвоєння учнями соціокультурного досвіду, його структурування та збереження в індивідуальній свідомості учня;
- визначати зв’язки між рівнем інтелектуального і особистісного розвитку учня та формами і методами впливу на його навчання та виховання;
- визначати особливості організації та управління учбовою діяльністю учнів і вплив цих процесів на їх інтелектуальний і особистісний розвиток та учбово-пізнавальну активність;
- визначати психологічні факти, механізми, закономірності розвивального навчання;
- визначати психологічні умови та критерії засвоєння знань, а також психологічні засади формування операціонального складу учбової діяльності на основі вирішення учбових задач;
- використовувати діагностичні засоби для визначення педагогічних проблем навчання та виховання учнів.

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при виконанні контрольних робіт та складанні іспиту.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект завдань для контрольних робіт та іспиту.

Зв’язок з іншими дисциплінами – вивчення педагогічної психології спирається на знання та вміння, що були набуті студентами під час вивчення курсів з педагогіки та її історії, загальної психології, вікової психології, психології особистості. з дисципліни є праці, що вказані в переліку рекомендованої літератури.

Тематичний план дисципліни “Педагогічна психологія”.

№ п/п	Модулі та теми курсу
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми педагогічної психології	
Тема 1	Предмет та методи педагогічної психології.
Тема 2	Педагогічна психологія як галузь психологічної науки.
Змістовний модуль 2. Психологія навчання та виховання	
Тема 3	Психологія навчання.
Тема 4	Психологія учіння.
Тема 5	Психологія виховання.
Тема 6	Психологія педагогічної праці.
Всього годин: 120	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ “Педагогічна психологія”

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми педагогічної психології.

Тема 1: Предмет та методи педагогічної психології.

Предмет та задачі педагогічної психології. Виникнення та розвиток педагогічної психології. Методологічні основи педагогічної психології. Сучасний стан розвитку педагогічної психології. Методи педагогічної психології та їх використання в управлінні навчально-виховного процесом. Лонгитюдний метод та його застосування у педагогічній психології.

Зв’язок педагогічної психології з іншими науками.

Література: (1; 2; 4; 5; 8; 9; 13; 27; 38)

Тема 2: Педагогічна наука як галузь психологічної науки.

Основні напрями і сучасний стан розвитку педагогічної психології. Основні розділи педагогічної психології. Методи педагогічної психології та їх використання в управлінні навчально-виховного процесом. Лонгитюдний метод та його застосування у педагогічній психології.

Зв’язок педагогічної психології з іншими науками.

Література: (1; 2; 3; 6; 7; 11; 19; 22; 27; 32; 39; 41;)

Змістовний модуль 2. Психологія навчання та виховання

Тема 3. Психологія навчання.

Поняття про навчання та його психологічні механізми. Теорії навчання. Класифікація навчання. Моделі навчання. Основні характеристики навчальної діяльності. Фактори, що впливають на навчальну діяльність.

Управління процесом навчання.

Психологічні основи розвиваючого навчання. Психологічні основи диференціації та індивідуалізації навчання. Типи мислення та умови їх формування в процесі навчання. Рівні проблемно-евристичного навчання та можливості його здійснення в сучасній школі. Психологічний аналіз уроку.

Література: (4; 5; 8; 10; 16; 23; 27; 31; 33; 35; 37; 39)

Тема 4. Психологія учіння.

Учіння як діяльність. Види учіння та структура учбової діяльності учнів. Уявлення про мотивацію учіння.

Засвоєння навчального процесу – центральна ланка учбової діяльності учнів. Особливості оволодіння учнями учбовою діяльністю. Вміння свмостійно вчитися. Теорія П.Я.Гальперіна про поетапне формування розумових дій як механізм інтеріоризації. Типи учіння та орієнтувальна основа діяльності. Основні характеристики процесу засвоєння знань. Уявлення про мотивацію учіння. Специфіка навчальної мотивації та особливості її формування. Неуспішність, її причини та запобігання. .

Література: (4; 5; 10; 14; 15; 16; 21; 33; 36; 40)

Тема 5: Психологія виховання.

Загальне поняття про психологію виховання. Предмет та завдання психології виховання. Особистість як мета, об'єкт та суб'єкт виховання.

Психологія виховання як психологічне обґрунтування педагогічно доцільних умов розвитку особистості. Психологічні механізми та етапи формування властивостей особистості. Структура особистості та необхідність її врахування в процесі виховання.

Вікові аспекти виховання та індивідуальний підхід. Психологічні аспекти виховання дітей з асоціальною поведінкою.

Поняття про моральність. Вчинок як вираження моральності. Види вчинку. Показники та критерії вихованості особистості. Психологічні основи формування моральної свідомості та поведінки особистості в сучасних умовах.

Література: (5; 6; 10; 16; 23; 29; 33; 40)

Тема 6. Психологія педагогічної праці.

Загальна характеристика педагогічної діяльності. Структурно-ієрархічна модель особистості вчмтеля. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь.

Психологічні вимоги до особистості педагога. Стили педагогічного спілкування та педагогічної діяльності. Поняття про педагогічну майстерність та педагогічну культуру. Психологічні аспекти виявлення, вивчення, узагальнення передового педагогічного досвіду. Психологічні проблеми педагогічного оцінювання..

Література: (5; 6; 8; 12; 14; 15; 16; 17; 21; 24; 25; 30; 34; 38; 39; 42)

Тематика контрольних робіт

1. Сучасний стан та завдання вікової психології.
2. Теорія Л.С.Виготського щодо розвитку вікової психології.
3. Суспільне середовище та його роль в психічному розвитку дитини.
4. Вікові і індивідуально-типологічні особливості відмінності між дітьми та їх причини.
5. Провідна діяльність та її розвиток у дітей немовлячого віку.
6. Вікові особливості розвитку психіки дітей дошкільного віку.
7. Пізнавальна сфера шестирічної дитини.
8. Психологічний зміст кризи дошкільника.
9. Характеристика психологічної готовності дитини до школи.

10. Особливості спілкування молодших школярів з однолітками.
11. Формування у дітей вміння учитися самостійно.
12. Особливості мотиваційної сфери підлітка.
13. Вплив пізнавального інтересу на розвиток у дітей уміння учитися.
14. Особливості спілкування молодших школярів з однолітками.
15. Почуття дорослості у підлітковому віці.
16. Соціально-психологічні умови розвитку особистості підлітка.
17. Умови формування самостійності та відповідальності старших школярів в учбовій діяльності.
18. Психологічні особливості вибору професії та готовності старшокласника до професійного самовизначення.
19. Психологічні основи формування суспільної спрямованості особистості старшого школяра.
20. Особливості розумового розвитку та пізнавальних інтересів у старшокласників.
21. Міжособистісні стосунки старшого школяра у класному колективі.
22. Сучасний стан та завдання педагогічної психології.
23. Психолого-педагогічні умови розвитку активності школярів у різних видах діяльності.
24. Колектив учнів як фактор формування особистості школяра.
25. Проблема діагностики вихованості учнів у сучасній педагогічній психології та шкільній практиці.
26. Психологічні основи морального виховання.
27. Самооцінка особистості та її місце у вихованні та самовихованні.
28. Навчальна діяльність як фактор розумового розвитку та формування особистості школяра.
29. Психологічна характеристика внутрішньої мотивації навчальної діяльності школяра.
30. Психологічна характеристика процесу засвоєння знань.
31. Управління формуванням знань, умінь і навичок при різних підходах до організації процесу навчання.
32. Психологічні проблеми комп'ютеризації навчання.
33. Педагогічне спілкування та його психологічні характеристики.
34. Педагогічні здібності та їх розвиток.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СЛУХАЧІВ

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або логічно завершених розділів чи модулів (проміжний контроль). Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю як іспит.

Контрольні питання

1. Предмет та завдання вікової психології.
2. Історія виникнення і розвиток вікової психології.
3. Поняття „віку” у віковій психології.
4. Характеристика методів вікової психології.
5. Рушійні сили психічного розвитку.
6. Зміст та співвідношення понять „розвиток” і „формування” в психології.
7. Основні фактори, що детермінують психічний розвиток.
8. Взаємодія навчання, виховання та розвитку.
9. Найважливіші закономірності розвитку психіки.
10. Поняття про соціальну ситуацію розвитку дитини.

11. Психологічні особливості розвитку дитини впродовж першого року життя.
12. Основні психічні новоутворення раннього дитинства.
13. Психологічні особливості особистості дитини дошкільного віку.
14. Гра як провідна діяльність дошкільника.
15. Характерні особливості соціальної ситуації розвитку молодшого школяра.
16. Основні фактори, що визначають психічний розвиток та формування особистості молодшого школяра.
17. Структура учбової діяльності молодшого школяра та шляхи її формування.
18. Місце та значення учбової і тудової діяльності в психічному розвитку молодшого школяра.
19. Динаміка психічного розвитку молодшого школяра . Розвиток пізнавальних процесів. Розвиток емоційно-вольової сфери.
20. Особливості взаємин молодшого школяра з дорослими (батьками, вчителями) та однолітками.
21. Характерні особливості соціальної ситуації розвитку підлітків.
22. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку підлітків.
23. Біологічний фактор у розвитку підлітків (статеве дозрівання, акселерація).
24. Основні психологічні новоутворення підліткового віку.
25. Почуття дорослості, його становлення та особливості прояву у підлітків.
26. Розвиток пізнавальних процесів та передудова учбової діяльності у підлітковому віці.
27. Особливості розвитку самосвідомості підлітка.
28. Перабудова взаємин підлітка з дорослими та однолітками.
29. Особливості анатомо-фізіологічного розвитку на етапі ранньої юності.
30. Психосексуальний розвиток особистості в період ранньої юності.
31. Соціально-психологічні умови формування особистості старшокласників.
32. Основні психологічні новоутворення ранньої юності.
33. Психосексуальний розвиток в період ранньої юності.
34. Специфіка пізнавальних процесів у старшокласників.
35. Особливості формування емоційно-вольової сфери в період ранньої юності.
36. Особливості самосвідомості юнаків та дівчат.
37. Перестройка взаємин з однолітками та дорослими на етапі ранньої юності.
38. Психологічні особливості вибору професії та готовність юнаків і дівчат до професійного самовизначення.
39. Предмет та завдання педагогічної психології.
40. Історія виникнення і розвиток педагогічної психології.
41. Зв'язок педагогічної психології з іншими галузями психологічної науки.
42. Характеристика методів педагогічної психології.
43. Рушійні сили психічного розвитку.
44. Зміст та співвідношення понять „ розвиток” і „ формування” в психології.
45. Основні фактори, що детермінують психічний розвиток.
46. Взаємодія навчання, виховання та розвитку.
47. Психологічні основи розвиваючого навчання..
48. Основні поняття психології навчання.
49. Фактори, які впливають на процес навчання.
50. Навчання як процес.
51. Навчання як діяльність.
52. Проблема навчання в працях вітчизняних та зарубіжних психологів.
53. Психологічні основи диференціації та індивідуалізації навчання.
54. Концепція засвоєння знань.

55. Управління формуванням знань, умінь та навичок при різних підходах до організації процесу навчання.
56. Учіння як процес.
57. Учіння як діяльність.
58. Основні компоненти учіння.
59. Причини неуспішності в учінні та умови їх подолання.
60. Поняття про рівень актуального розвитку та зону найближчого розвитку.
61. Психічний розвиток учнів в умовах застосування технічних засобів навчання.
62. Психологічна характеристика процесу засвоєння знань.
63. Стихійне та цілеспрямоване засвоєння знань.
64. Мотивація професійної діяльності вчителя: поняття, структура.
65. Загальна характеристика цілей та завдань психології виховання.
66. Особистість як мета, об'єкт та суб'єкт процесу виховання.
67. Психологічні основи гуманізації процесу виховання.
68. Проблеми виховання дітей різних вікових груп.
69. Психологічні особливості важковихованості підлітків.
70. Стилі батьківської поведінки у вихованні та їх характеристика.
71. Поняття про особистісно зорієнтоване навчання.
72. Специфіка педагогічної праці.
73. Основні компоненти педагогічної праці.
74. Педагогічні здібності та їх структура.
75. Педагогічні вміння та навички, умови їх формування.
76. Авторитет вчителя: поняття, складові, умови підвищення..
77. Психологічні вимоги до особистості сучасного вчителя.
78. Педагогічне спілкування в системі „вчитель – учень” як фактор становлення та розвитку особистості школяра.
79. Психологічні проблеми вдосконалення педагогічної майстерності.
80. Ефективність діяльності вчителя та її критерії.
81. Особливості розвитку самосвідомості учнів у навчально-виховному процесі..
82. Соціально-психологічні умови формування особистості старшокласників.
83. Особливості формування самосвідомості юнаків та дівчат.
84. Показники та критерії вихованості особистості.
85. Самовиховання як вища форма управління формування особистості.
86. Вікові особливості виховання людей.
87. Вікові особливості розвитку самовиховання у дітей, підлітків та юнаків.
88. Фактори, що впливають на успішність у навчанні.
89. Стиль спілкування вчителя з учнями та його вплив на формування особистості учнів.
90. Принципи складання психологічної характеристики учня або студента.

Рекомендована література

Основна

1. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. 1968
2. Асмолов А.Г. Психология личности. - М.1996
3. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване навчання. Наук. Метод. посібник. –К.: ІЗТН, 2008.
4. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1967. – 196 с.
5. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб./ О.В.Скрипченко., Л.В.Долинська., З.В.Огороднійчук. та ін. –К: Просвіта. -416с.- 2013.
6. Власенко В.В. Вчителі – учні: психологія взаємних оцінних ставлень. К., 1994.
7. Воспитание детей в школе. Новые подходы и новые технологии. Под ред. Е.Щурковой –М., 1998.
8. Выготский Л.С. Психология – М.: Издательство ЭКСМО-ПРЕСС, - 2000
9. Глейтман Г. И др. Основы психологии: Пер. с англ. \Под ред. Большакова В.Ю., Дружинина В.Н. –СПб.: Речь, 2011.
10. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения.. –М.: Педагогика, 1986. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? Издание 3-е. М., 2011.
11. Заброцький М.М. Вікова психологія. – К.: МАУП, 2013.
12. Заброцький М.М. Педагогічна психологія. – К.: МАУП, 2012.
13. Зверева І.Д., Коваль Л.Г., Фролов П.П. Діагностика моральної вихованості школярів. – К., 1995.
14. Зимняя И.А. Педагогическая психология. – Ростов –на –Дону. «Феникс», 2017.
15. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. –М.: Педагогика, 1990.
16. Коломінський Н.Л. Психологічні основи розвиваючого навчання. “Радянська школа” №3 –1979. –22-28
17. Кон И.С Психология старшеклассника. –М.: 2005
18. Кон И.С Открытие «Я» –М.: 1978
19. Крайг Грейс. Психология развития. – СПб.: «Питер», 2013. –24с
20. Кун Д. Основы психологии: Все тайны поведения человека. –СПб: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002.
21. Леонтьев А.А. Педагогическое общение. 2-е., перераб. Идоп.- Москва-Нальчик, 1996.
22. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. –М.: 1975
23. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. –К. 2002.-212с.
24. Маркова А.К. Психология труда учителя. –М., 1993.
25. Митина Л.М. Психология профессионального развития учителя. –М.: Изд-во «Флинта», 1998.
26. Немов Р.С. Психология. Книга 2. –М.: Владос, 2006. –608с
27. Обучение и развитие. Под ред. Занкова Л.В. –М.: 1975
28. Обухова Л.Ф. Возрастная психология. М.: 2001. –228с
29. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности. –М.: 1995
30. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии. Смирнова С.А. –М.: «Академия», 1999. –512 с
31. Первин Л., Джон О. Психология личности: теория и исследования. –М.: Аспект Пресс, 2000. –607 с

Додаткова

32. Петровский А.В. Личность. Деятельность. Коллектив. –М.:1982
33. Подмазин С.И. Личностно-ориентированное образование. Запорожье, 2000
34. Психология и педагогика. Учебное пособие. Под ред. К.А. Альбухановой, Н.В. Васиной, Л.Л.Лаптева, В.А. Слостенина. –М.Изд-во „Совершенство”, 1998. -320с.

35. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста. –СПб: Изд-во «Питер», 2010.
36. Реан А.А., Коломинский Я.Л. Социальная педагогическая психология. –СПб., 1999.
37. Ремшмидт Х. Подростковый и юношеский возраст: проблемы становления личности. М.,1994..
38. Скрипченко О.В., Лисянская Т.М., Скрипченко Л.О. Психолого-педагогический анализ урока. К., 1999.
39. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология. –М., 1998.
40. Фейдимен Дж. Фрейгер. Личность и личностный рост. –М.: 1994. -Вып. 1-4
41. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / под ред. Толстых А.В. М.,2016.
42. Якунин В.А. Педагогическое общение.- М., 1998.